

ВІДГУК

офіційного рецензента,

кандидата економічних наук, доцента

Мазоренко Оксани Володимирівни

на дисертаційну роботу **Руденко Вікторії Олександрівни**

на тему **«Організаційно-економічне забезпечення управління персоналом
в умовах цифрової економіки»**,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

за спеціальністю 051 «Економіка»

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження.

Сучасний етап розвитку економіки визначається активним впровадженням цифрових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн, великі дані та хмарні обчислення, які суттєво змінюють традиційні підходи до управління персоналом. Ці технології не лише оптимізують бізнес-процеси, але й потребують адаптації організаційних структур, зміни методів навчання та розвитку співробітників, оновлення систем мотивації і створення інноваційних моделей кадрового забезпечення. В умовах цифрової економіки основним викликом для підприємств стає пошук і реалізація оптимальних стратегій адаптації до нових реалій ринку праці.

Актуальність теми полягає в тому, що цифрова трансформація впливає не лише на технологічні аспекти діяльності підприємств, але й на їх людський капітал, який стає ключовим фактором конкурентоспроможності. Зростання ролі дистанційної роботи, гнучких форм зайнятості та необхідність розвитку цифрових компетенцій у працівників вимагають розробки нових методів управління трудовими ресурсами. Водночас впровадження цифрових технологій створює як можливості, так і виклики у сфері захисту даних, кібербезпеки та управління змінами.

Таким чином, дослідження проблематики організаційно-економічного забезпечення управління персоналом в умовах цифрової економіки є актуальним як з наукової, так і з практичної точки зору. Це зумовлює актуальність теми дисертаційного дослідження, що виконане Руденко Вікторією Олександрівною.

2. Зв'язок теми дисертаційної роботи з науковими планами, програмами, фундаментальними та прикладними дослідженнями.

Актуальність результатів дисертації Руденко Вікторії Олександрівни підтверджується також її зв'язком з науковими дослідженнями Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темами: «Формування соціальної політики в умовах конфліктності та соціальної напруженості» (державний реєстраційний номер 0122U200152); «Науково-методичне забезпечення управлінської діяльності в умовах кризового та воєнного стану» (державний реєстраційний номер 0122U201259); «Управління персоналом у воєнний час в умовах поглиблення процесів цифровізації: організаційно-економічний та правовий аспекти» (державний реєстраційний номер 0124U004822), що підтверджено відповідними довідками.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій та їхня достовірність.

Дисертаційне дослідження «Організаційно-економічне забезпечення управління персоналом в умовах цифрової економіки» виконано на високому теоретичному та методичному рівні, який характеризується застосуванням широкого спектру сучасних методів дослідження.

У дисертації було використано загальнонаукові методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації, аналогії, індукції дедукції; було проведено аналіз літературних джерел та морфологічний аналіз, графічне моделювання, а також статистичний метод, сценарний аналіз, кластерний аналіз, контент-аналіз, галузевий аналіз, SWOT-аналіз, математичне моделювання, аналіз вигід та витрат, розрахунок NPV та IRR, метод

проектного аналізу. Усі застосовані методи були використані коректно, у відповідності до поставлених завдань. Завдання вирішено з використанням пакетів прикладних програм Microsoft Excel, VOSviewer, Power BI Desktop, Statgraphics 19, Miro.

Об'єкт і предмет дослідження визначені чітко, завдання сформульовані логічно та відповідають меті роботи. Основні наукові положення та висновки є обґрунтованими, випливають з отриманих результатів дослідження та відповідають поставленим завданням.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертаційному дослідженні Руденко Вікторії Олександрівни, мають достатньо високий ступінь обґрунтованості, що зумовлений якісним та глибоким аналізом значного обсягу (401 найменування, С. 113-133, 203-213, 277-287 дисертації) наукових та статистичних джерел інформації, яка стосується питань цифровізації країн та регіонів, впровадження сучасних цифрових технологій в сферу управління персоналом вітчизняних та закордонних підприємств.

Вищезазначене свідчить про достатню обґрунтованість і достовірність наукових положень, рекомендацій і висновків дисертації.

4. Новизна наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Проведений аналіз змісту дисертаційної роботи та публікацій Руденко Вікторії Олександрівни дає підстави стверджувати, що запропоновані розробки мають наукову новизну та засвідчують особистий внесок здобувача у розвиток теоретичних і науково-методичних засад організаційно-економічного забезпечення управління персоналом в умовах цифрової економіки.

Вирішення поставлених завдань відрізняються науковою новизною:

вперше запропоновано методику розрахунку індексу цифровізації управління персоналом за регіонами України, який охоплює ключові аспекти

цифрової трансформації, зокрема освітній потенціал, інституційну структуру освіти, соціальну інклюзивність, стійкість та динаміку ринку праці, застосування цифрових технологій, що дозволяє зробити порівняльний аналіз стану та динаміки розвитку цифрових трансформацій на підприємствах усіх регіонів України (с. 185 дисертації);

удосконалено понятійно-категоріальний апарат теорії управління персоналом, особливістю якого є визначення додаткових принципів за ознакою ключових вимог до цифрової трансформації, а саме принципи інтегрованості, динамізму, альтернативності, раціональності що забезпечує комплексність розгляду загальної систем управління підприємством у поєднанні з системою управління персоналом на засадах цифровізації (с. 61 дисертації);

удосконалено модель організаційно-економічного забезпечення цифровізації управління персоналом, яка включає рівні цифровізації (стратегічний, тактичний та операційний), прогнозовані наслідки цифровізації та задіяні ресурси. Особливістю моделі є орієнтація на стратегічний розвиток та використання елементів цифрової трансформації в умовах воєнного стану, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності та адаптивності підприємства в умовах цифрової економіки (с. 222 дисертації);

удосконалено методичний підхід до побудови організаційно-функціональної структури підприємства з деталізацією взаємодій між підрозділами на основі інформаційно-комунікативних потоків, які контролює відділ HR за допомогою засобів цифровізації, що дозволить краще розуміти взаємозв'язки між елементами структури та підвищувати ефективність управління персоналом підприємства (с. 266 дисертації);

набула подальшого розвитку систематизація методичних підходів до управління персоналом з агрегацією основних функцій, яка спрямована на технологічну автоматизацію процесів управління, що дозволяє ефективно управляти персоналом з позицій економічної раціональності та стратегічного

планування, забезпечуючи досягнення бізнес-цілей та ефективне використання ресурсів (с. 80 дисертації);

набув подальшого розвитку аналітичний інструментарій порівняльного аналізу (бенчмаркінг) розвитку цифрових технологій в управлінні персоналом, заснованого на методі агломеративної ієрархічної кластеризації для аналізу ефективності управління персоналом в країнах Європи на основі показників, таких як коефіцієнт навчання працівників, показник трудової активності, продуктивність праці та ін. (с. 157 дисертації);

набуло подальшого розвитку методичне забезпечення переходу на цифрові технології у підсистемі обліку та контролю персоналу підприємства на прикладі підприємств енергетичної галузі, яке відрізняється розробкою системи моніторингу та оцінки результатів цифровізації, що дає змогу регулярно оцінювати ефективність нововведень і вдосконалювати їх відповідно до потреб підприємства (с. 243 дисертації).

Результати, отримані Руденко Вікторією Олександрівною, містять наукову новизну, є достатньо обґрунтованими та широко представлені науковій спільноті у публікаціях та під час участі у міжнародних науково-практичних конференціях.

5. Теоретична цінність і практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Основними науковими здобутками дисертаційного дослідження, що мають практичну цінність, є: вперше запропонована методика визначення індексу цифровізації управління персоналом за регіонами України, яка охоплює ключові складові цифрової трансформації, такі як освітній потенціал, інституційну структуру освіти, соціальну інклюзивність, стійкість та динаміку ринку праці, а також застосування цифрових технологій; цей підхід дозволяє здійснювати порівняльний аналіз стану і динаміки цифрових трансформацій на підприємствах різних регіонів України. Теоретично значимими є ще такі наукові результати: розроблено й удосконалено аналітичний інструментарій

порівняльного аналізу (бенчмаркінгу) розвитку цифрових технологій в управлінні персоналом на основі агрегативної ієрархічної кластеризації, що забезпечує ефективну оцінку управлінських практик у європейських країнах за такими показниками, як коефіцієнт навчання працівників, рівень трудової активності та продуктивність праці.

Практична значущість одержаних результатів полягає у тому, що всі наукові положення дисертаційного дослідження доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, які можуть бути впроваджені в діяльність вітчизняних підприємств.

Свідченням практичної значимості пропозицій здобувачки є приклади їх впровадження в діяльність підприємств, про що надано відповідні довідки. Основні положення та висновки дисертації характеризуються прикладним характером, пройшли апробацію та активно використовуються в процесі діяльності наступних організацій та установ: ТОВ «БІЗНЕС АРХІТЕКТЧЕ ЛАБ» (довідка № 1/3 від 15.12.2023 р.), ТОВ «ІСТОК ПАК» (довідка № 10/02 від 22.02.2024 р.), ТОВ «ЛІФТ-МАРКЕТ» (довідка № 16-02/5 від 24.04.2024 р.), ТОВ «ЛПК» (довідка № 5/01-3 від 14.05.2024 р.).

Теоретичні та методичні положення дисертаційної роботи використовувалися в навчальному процесі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця для поглиблення теоретично-методичного забезпечення навчального процесу підготовки фахівців під час викладання дисциплін «Digital-технології в управлінні персоналом» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня здобуття вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка»; «Державне регулювання соціальної сфери», для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня здобуття вищої освіти за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення»; дисципліни вибіркової складової «HR-менеджмент», «Управління конфліктами» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня здобуття вищої освіти та «Основи самоменеджменту та

лідерства» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня здобуття вищої освіти (довідка про впровадження № 26/86-44-78 від 28.10.2024 р.).

6. Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях.

Руденко Вікторія Олександрівна за результатами дисертації опублікувала 19 наукових праць загальним обсягом 8,34 друк. арк., з них особисто здобувачці належить 5,13 друк. арк., серед яких 1 стаття у вітчизняному виданні, що реферується в Scopus, 5 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України (до захисту зараховано 5 статей). Зазначені публікації відповідають вимогам пунктів 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ №44 від 12.01.2022 р. Окрім того результати дослідження проходили апробацію на міжнародних наукових конференціях, за результатами яких здобувачка опублікувала 13 публікацій у матеріалах й збірниках тез доповідей на наукових конференціях.

На підставі цього опублікування й апробацію результатів дисертаційної роботи Руденко Вікторії Олександрівни слід вважати достатньою.

7. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Руденко Вікторії Олександрівни містить анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. У додатках є копії довідок про практичне використання результатів дослідження. Обсяг основного тексту дисертації становить 8,95 авторських аркуша, що цілком відповідає встановленим вимогам. Робота викладена науковим стилем, її зміст має чітку логічну послідовність виконання поставлених завдань, які розкривають етапи досягнення мети. Оформлення дисертації відповідає вимогам Наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення

дисертацій» від 12.01.2017 № 40 зі змінами від 31.05.2019 р.

8. Академічна доброчесність.

При детальному розгляді дисертаційної роботи Руденко Вікторії Олександрівни не виявлено порушення академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фальсифікації та фабрикації), що підтверджено результатами перевірки за допомогою спеціальних програмних засобів.

9. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Оцінюючи в цілому позитивно дисертаційну роботу Руденко Вікторії Олександрівни, вважаю за доцільне звернути увагу на окремі дискусійні положення:

1. У дисертації вдало розглянуто науково-методичні підходи до управління персоналом (розділ 1, підрозділ 1.2, с. 63–81). Водночас рекомендується розширити порівняльний аналіз традиційних концепцій та сучасних «цифрових» моделей, що дозволить визначити, які аспекти класичних теорій зберігають актуальність у цифрову епоху.

2. Представлений у роботі аналіз міжнародного досвіду цифрової трансформації управління персоналом (розділ 2, підрозділ 2.1, с. 157-163) є комплексним, проте його варто доповнити кейсами не лише успішних цифрових ініціатив (як у Данії чи Фінляндії), а й прикладами невдалих трансформацій через прорахунки у плануванні або недостатній рівень підготовки персоналу. Аналіз помилок теж має велику практичну цінність.

3. Здобувачка акцентує увагу на ресурсному забезпеченні цифровізації підсистеми управління обліком та контролем персоналу на підприємстві, розглядаючи фінансові та інтелектуальні ресурси (розділ 3, підрозділ 3.1, рис.3.1, с. 222). При цьому соціокультурний чинник (зокрема, стан корпоративної культури, рівень довіри у колективі) не розкрито настільки

докладно, як економічні складові, що є вагомими передумовами успішного впровадження цифрових рішень в управлінні персоналом.

4. Приділено певну увагу державній політиці та програмам підтримки цифрової трансформації. Разом із тим рекомендується розширити аналіз взаємодії бізнесу з освітніми та державними установами (наприклад, через механізм державно-приватного партнерства), що дозволить сформувати більш ефективні рекомендації щодо розвитку цифрових компетенцій на рівні регіонів та галузей.

5. Здобувачка проаналізувала загальний опір змінам до впровадження цифрових технологій (розділ 3, підрозділ 3.3), проте варто також врахувати вплив вікових чинників. Різні покоління (X, Y, Z) мають відмінні підходи до сприйняття технологій, тому деталізований розгляд цих особливостей дозволить краще адаптувати навчальні програми та мотиваційні стратегії відповідно до специфіки кожної вікової групи.

Наведені зауваження мають дискусійний характер та не впливають на позитивний висновок щодо дисертаційного дослідження.

10. Загальна оцінка роботи, її відповідність встановленим вимогам.

Дисертація Руденко Вікторії Олександрівни «Організаційно-економічне забезпечення управління персоналом в умовах цифрової економіки» являє собою завершену працю, яку присвячено вирішенню важливого наукового завдання щодо узагальнення та розвитку теоретичних положень, розроблення методичних підходів, а також практичних рекомендацій з організаційно-економічного забезпечення управління персоналом в умовах цифрової економіки.

Тема дисертаційної роботи є актуальною і відповідає пріоритетним напрямкам наукових досліджень та науковим програмам. Наукові положення, висновки та рекомендації характеризуються новизною, теоретичним і практичним значенням, а також достатньо обґрунтовані.

Рівень оприлюднення основних положень дисертації у наукових публікаціях, апробації та практичного впровадження результатів відповідає встановленим вимогам.

На основі викладеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота Руденко Вікторії Олександрівни на тему: «Організаційно-економічне забезпечення управління персоналом в умовах цифрової економіки» відповідає всім вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Вимоги, що містяться в пунктах 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, що затверджений Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44, повністю виконані. Авторка дисертації, Руденко Вікторія Олександрівна, заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту,
бізнесу і адміністрування

Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця

Оксана МАЗОРЕНКО

Підпис засвідчую:

Вчений секретар ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Оксана ПИСАРЧУК

